

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 9P/195/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718203138
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Majcher
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2019:5718203138.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin v konaní pred sudcom Mgr. Petrom Majcherom vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: J. S., F. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny E., ako kolíznym opatrovníkom, dieťa matky: O. E. R., F. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. H. Č.. XX, zastúpená spoločnosťou AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Martin, ul. Škultétyho č. 472/10, a otca: E.. S. S., F., XX.XX.XXXX, trvale bytom T. P., K.. P. Č.. XXXX/X, o návrhu matky na úpravu styku a o návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletou dcérou J. S., F. X.X.XXXX prvých 5 mesiacov po dni právoplatnosti tohto rozsudku každú párnú sobotu v čase od 09:00 hod. do 18:00 hod. a každú párnú nedeľu v čase od 09:00 hod. do 18:00 hod.

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletou dcérou J. S., F. X.X.XXXX po uplynutí doby 5 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku každý párný víkend v kalendárnom roku a to v sobotu v čase od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod.

Matka je povinná maloletú dcéru na styk s otcom riadne a včas pripraviť a odovzdať ju otcovi v stanovenom čase v mieste jej bydliska a otec je povinný vrátiť maloletú matke v stanovenom čase v mieste jej bydliska.

Rodičia sú povinní v prípade, ak sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr do 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po vzniku takejto skutočnosti.

Návrh otca na zníženie výživného a úpravu styku podaný na súd dňa 7.9.2018, ktorý bol zmenený na pojednávaní konanom dňa 4.2.2019 na návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti zamietá.

Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 4P/61/2017 zo dňa 10.5.2018, právoplatný a vykonateľný dňa 17.5.2018 v časti úpravy styku otca s maloletým dieťaťom.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 04.09.2018 bol na tunajší súd podaný návrh matky, ktorým sa domáhala úpravy styku otca s maloletou tak, že otec bude naďalej oprávnený stretávať sa s maloletou každú párnú sobotu v čase od 09.00 hod. do 18.00 hod. a každú párnú nedeľu v čase od 09.00 hod. do 18.00 hod.

Svoj návrh odôvodnila skutočnosťou, že právoplatným a vykonateľným rozsudkom zo dňa 10. mája 2018, sp. zn. 4P/61/2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 17. mája 2018, Okresný súd Martin schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa mal. J. S. zveruje do osobnej starostlivosti matky. Otec maloletej je oprávnený stretávať sa s maloletou dcérou prvých päť mesiacov po dni právoplatnosti tohto rozsudku každú párnú sobotu v čase od 09:00 hod. do 18:00 hod. a každú párnú nedeľu v čase od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod. Po uplynutí doby piatich mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku je otec oprávnený stretávať sa s mal. každý párný víkend v kalendárnom roku, a to v sobotu od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod. Prvý styk otca s maloletou, po uplynutí päť mesačnej lehoty, by sa mal realizovať v termíne 20. - 21. októbra 2018. Na pojednávaní uskutočnenom dňa 10. mája 2018 otec deklaroval svoj eminentný záujem stretávať sa pravidelne s maloletou, pričom účelom týchto stretnutí, okrem iného malo byť aj oboznámenie sa s jej zvykmi, nakoľko otec s ňou viac ako 1 rok (odkedy má maloletá trvalé bydlisko v E.) žiaden čas netrávil. Cieľom tohto konania malo byť „nájdanie si spoločnej cesty“ k sebe a vybudovaniu vzťahu medzi otcom a dcérou. Matka aj súdu deklarovala, že dieťa má zdravotné problémy - cíti sa dobre len v prostredí, ktoré mu je známe. Akákoľvek zmena prostredia je pre ňu stresujúca a podmieňuje zhoršenie zdravotného stavu. Nechce písomne rozoberať do detailov o aké problémy sa jedná, avšak je to závažného charakteru a matka to rozoberala na pojednávaní, teda otec o tomto všetkom vie. Matka však nebráni a nikdy nebránila stretávaniu sa otca s dcérou. Okrem iného bol v júni 2018 u maloletej diagnostikovaný atopický ekzém, pričom matka bola poučená kožnou lekárkou, že stres u maloletej môže zhoršiť priebeh ochorenia. Matka o tejto skutočnosti otca informovala prostredníctvom e-mailu zo dňa 06. júna 2018. Na základe uvedeného bola medzi rodičmi dohodnutá aj lehota 5 mesiacov, ktorá bola zároveň súdom schválená, ako prechodné obdobie počas ktorého si otec s maloletou na seba privyknú a zároveň si medzi sebou vytvoria trvalý vzťah, aby nebolo pre maloletú prílišným šokom a diskomfortom, keď bude mať s otcom tráviť noc mimo miesta trvalého bydliska bez prítomnosti matky, na ktorú je dcéra silne citovo viazaná, nakoľko spolu trávajú čas 24 hodín denne. Otec vyhlasoval ako tento čas vyplní a bude s dcérou, dokonca ponúkané prerušené stretnutia, kde by doniesol dcéru matke, aby sa v klude najedla, považoval za zásah do jeho práva s ňou byť, nakoľko si čo najviac času chce užiť s dieťaťom. Matka jeho vôľu rešpektovala a považovala to teda za skutočne záujem otca, čo najviac času stráviť s dieťaťom, čo by mohlo a malo byť v záujme dieťaťa. Otec toto opakovane nerešpektuje, kedy nevyužíva plný časový rozsah, kedy je oprávnený na stretávanie sa s maloletou. Otec si do dnešného dňa plne neosvojil návyky maloletej, otec sa síce formálne pýta na zdravotný stav maloletej (maloletá má vážne zdravotné problémy s trávením), ale je to len otázka a otázka, nijako tieto informácie nespracuje. Otec absolútne bagatelizuje zdravotné problémy malej J., dáva jej piť kofolu, čo je absurdné. Napriek tomu, že sa mu matka snaží trpezlivo vysvetliť stravovací režim, dieťa ešte stále papá T., otec akoby nechápal dôležitosť stravy a jej pravidelnosť. Otec si myslí, že matka si vymýšľa, že dieťa poobede spí. Matka na súde ponúkla a vyzvala otca, aby s ňou absolvoval vyšetrenia s dcérou, najmä plánované po súdnom pojednávaní kvôli tráviacim problémom, otec sa „tasal ako príde“. Zostalo však len pri slovách. Matka ho opätovne informovala mailom, že ďalšie plánované vyšetrenie je na konci septembra a môže sa ho zúčastniť. Máj 2018 - 19. (sobota) a 20. (nedeľa) stretnutie sa neuskutočnilo z dôvodu choroby maloletej, jún 2018 - 9. (sobota) neprišiel, 10. (nedeľa) prišiel 9.30-14.10, 23. (sobota) neprišiel, 24. (nedeľa) prišiel 11.40-12.15, 30. (sobota) neprišiel, júl 2018 - 1. (nedeľa) prišiel 9.30-17.30, 21. (sobota) prišiel 9.30-13.40, 22. (nedeľa) neprišiel, 28. (sobota) neprišiel, 29. (nedeľa) prišiel spolu s rodičmi a sestrou 9.50-11.50, augusta 2018 - 18. (sobota) a 19. (nedeľa) stretnutie sa neuskutočnilo z dôvodu choroby maloletej, 25. (sobota) neprišiel, 26. (nedeľa) neprišiel. Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že za toto obdobie mohol otec s mal. J. stráviť celkovo 144 hodín, avšak on reálne využil len 19,5 hodiny, to predstavuje 13,5 %, t. j. menej ako 1/7 celkového času. Na základe uvedeného je nesporné, že otec neprejavuje záujem o stretávanie sa. Poukazuje aj na tú skutočnosť, že matka sa v čo najväčšej možnej miere snaží vychádzať otcovi v ústrety v tom smere, že v prípade ak nemôže byť realizovaný styk z objektívnych dôvodov na strane matky, snaží sa otcovi poskytnúť náhradný termín stretávania, ktorý otec väčšinou aj tak nevyužije. Zároveň poukazuje aj na tú skutočnosť, že otec maloletej sa krátko po úprave práv a povinností k mal. oženil s inou ženou, ktorá má podľa matkiných informácií dieťa z predchádzajúceho vzťahu. Otec so svojou terajšou manželkou a jej dieťaťom spoločne žijú v spoločnej domácnosti v Q. v 3-izbovom byte otca. Maloletá J. sa síce už stretla s terajšou manželkou otca a s jej dieťaťom, avšak len v rozsahu v akom je to uvedené vyššie. Má za to, že nie je medzi vytvorený dostatočný vzťah, a teda toto považuje za veľký šok pre maloletú, ktorá má vytvorené silné citové puto s matkou a to obzvlášť po tom, ako otec maloletú spolu s jej matkou vyhodil zo spoločnej domácnosti v Q.. Zároveň je toho názoru, že u otca prišlo v dôsledku uzatvorenia manželstva, k zásadnej zmene pomerov, ktorá v minulom konaní riešená nebola a podľa dostupných informácií matky v domácnosti otca žije okrem manželky aj jej dieťa z predchádzajúceho vzťahu, čo môže

mať významný vplyv na psychickú pohodu dieťaťa v absolútne cudzom prostredí s neznámymi ľuďmi, s poukazom na dlhý časový horizont, ktorý má v tomto prostredí stráviť. Otec neplatí ani súdom stanovené výživné riadne, ku dňu podania návrhu matke dlhuje peniaze, a platí ako sa mu zachce. Matka uvedené doposiaľ nechce riešiť exekúciou, aby zbytočne nenavýšovala trovy, čo otec nerešpektuje. Má za to, že realizácia styku po uplynutí lehoty 5 mesiacov by bola pre maloletú J. príliš stresujúca, pričom uvedený stres by mohol zásadným spôsobom zhoršiť jej zdravotný stav, nakoľko medzi otcom a maloletou nie je vytvorený dostatočný vzťah na to, aby s ním trávila noc mimo miesta trvalého bydliska maloletej. Pri poslednom stretnutí dokonca došlo k situácii, kedy otec volal matke maloletej s tým, že maloletá J. plače a otec si s ňou nevie rady. Matka teda prišla po maloletú, ktorá plakala a zároveň opakovala matke, „či už pôjdu domov“.

2. Otec sa k návrhu písomne vyjadril podaním doručeným na súd dňa 21.09.2018. Uviedol, že s daným návrhom nesúhlasí. Zasielal svoj návrh na úpravu styku a úpravu výšky výživného.

3. Otec doručil na tunajší súd dňa 07.09.2018 návrh zmenu úpravy styku a zníženie výživného na maloleté dieťa. Vec bola zapísaná pod spis. zn. č. 19P/34/2018 a uznesením č.k. 9P/195/2018-36 bola vec spojená do jedného konania pod spis. zn. č. 9P/195/2018.

Na pojednávaní konanom dňa 04.02.2019 otec zmenil ústne svoj návrh na úpravu styku a zníženie výživného na návrh na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Ústne odôvodnil svoj návrh, pričom uviedol, že o dcérku J. S. prejavuje záujem a ponúka pomoc so starostlivosťou už dlhodobo, či už súdnou cestou alebo u matky. Snažil sa k tomuto pojednávaniu doložiť dokumenty, kde ukazuje, že sa s dcérou stretával podľa finančných a technických možností a podľa zdravotného stavu dcérkinho, jeho a manželkinho a demonštruje týmto ich interakciu. Garantuje, že jeho dcérka s ním nikdy nemala stresy a šoky a ani nikdy nepostrehol neprimerané správanie J.. Z jeho skúseností je veľmi otvorená, milá, hladká ostatné deti, keď plačú, je spontánna, má rada humor, deti, výlety a skvele si rozumie taktiež s jeho manželkou a jej 6-ročným synom C.. J. veľmi bavia manželkine hry, pretože je kadernička, ako sú česanie a starostlivosť o vlasy. S C. sa hrajú v detských kútikoch alebo na rančoch, v parkoch, skrátka tam, kde majú limitované možnosti v rámci stretávania. On často hrá dcérke na gitare počas stretnutí alebo počas povolených hlasových hovorov, čo ju tiež baví a javí sa, že zdedila hudobný sluch a rytmus, čo by jej rád rozvíjal. Počas hlasových hovorov im J. hovorila naposledy, že v škôlke veľa plakala. Keď sa jej opýta, či pôjde na návštevu k ocinovi a D., tak nahlas zakričí, že jasné. Nikdy nespozoroval určité obavy z nového prostredia alebo z cestovania alebo podobne. Vždy spolu trávili pekné chvíle. On sa snažil za tak krátku povolenú dobu stretnutia aj zabezpečiť vhodnú stravu a operatívnu starostlivosť. Taktiež jeho manželka posielala ako svedok svoje vyjadrenie k predmetnej veci a jej pohľad na celú situáciu a za bratie na vedomie súdu ďakujú. Je si vedomý súčasného zdravotného stavu dcérky podľa dodaných informácií od matky alebo z jeho osobných. Všetky výsledky z krvi, moču a stolice doteraz boli negatívne a aj na laktózu. Má ale ekzém a obmedzenia na stravu kvôli tráviacim problémom, väčšinou častým hnačkám, ktoré spôsobujú aj neprijímanie stravy a je možno aj hospitalizácia. Má informácie od matky, že na jeseň v roku 2017 zvažovala, že dcérku podstúpi závažnejšiemu operačnému zákroku po predošlej hospitalizácii v lete 2017, s čím som nesúhlasil a snažil sa viesť dialóg. Na jeseň 2018 mi to avizovala znovu, prípadne zvažuje kolonoskopiu - vyšetrenie hrubého čreva pod anestézou ohybným prístrojom, ktorý sa zavádza cez konečník a postupuje až do ďalšej začiatkovej časti čreva. Ďalej dcérka navštevuje psychológa, pretože má, podľa slov matky a učiteliek v škôlke, neprimerané správanie a bije sa. Taktiež jej má psychológ pomôcť s odplienkovaním a zvykaním si na nočník. Momentálne dcérka navštevuje škôlku v E., adaptačný pobyt pre neodplienkované deti na pol dňa. Tieto informácie má z mailov, smsiek od matky. Podľa E.. T., ktorú s manželkou tiež navštívili po gastroenterologickom vyšetrení v septembri 2018 má J. dobrý, zdravý vývin. Ako otec a právny zástupca má nárok rozhodovať o tak závažných veciach, ako je operácia. Neakceptuje matkin jednoznačný pohľad na zdravotný stav dcérky a žiada, aby sa o takýchto veciach so mnou radila. Aj vzhľadom na to žiada striedavú starostlivosť. Mnohé zdravotné komplikácie, hlavne s trávením, sa časom ukázali ako vplyv nedobrej psychickej pohody. Pokiaľ matka tvrdí, že dcérka nie je na neho zvyknutá, lebo má šoky z nového prostredia alebo nepozná jej zvyky, treba si skutočne položiť otázku, prečo? Matka sama uvádza, že zvyky sa aj v tak krátkych časoch menia a treba sa s nimi oboznamovať. Takisto to platí pre lieky alebo starostlivosť. S jeho manželkou a blízkou rodinou si ohľadom detí odovzdávajú takéto informácie denne. Ako spomínal, stále prejavuje záujem o J.. Vždy dal matke najavo, že ak bude potrebovať mimo iného ísť do T. za kapelou alebo hoci kde, môže u mňa J. nechať. Takto sme fungovali aj Q. ešte počas vzťahu. Po ich rozchode sa s matkou skúšal dohodnúť cez blízkeho človeka a to bubeníka z našej kapely, ale neúspešne. Po ďalších dohadovaniach

matka podala návrh v novembri, odročil sa, ďalšie konanie sa nevytýčilo do marca, on podal neodkladné, zamietnuté, v máji 2018 bolo riadne konanie, rodičovská dohoda, dcérka môže chodiť na dva víkendy od októbra. Matka napadla rozsudok neodkladným, on súčasne podal návrh, dvakrát sa konanie odročilo na 4.2. Medzitým prebehlo konanie - príspevok nevydatej matke. Vždy akceptoval matkine priania, chodil za dcérou každé 2 až 3 týždne od júna 2017, v prípade choroby oboch až mesiac, ale vážený súd, vidíte, že takouto súdnou administratívou a nevytváraním podmienok pre stretávanie mesiace utekajú a jemu naozaj neprislúcha status toho, že dcérka nie je na neho zvyknutá. Mal záujem vždy. Z finančného hľadiska je to tiež nevyvrátiteľne náročné. Podotýka, že na stretávanie sa s dcérou v E. má zvýšené náklady a pribudol mu aj výdavok a to príspevok nevydatej matke. Napríklad jeho manželka pracovala, pokiaľ jej to zdravotný stav dovoľoval počas tehotenstva, pomáhala s domácim rozpočtom. Vysvetľuje výšku výživného napr. technické hľadisko napr. vlakom nemá šancu prísť na povolené stretnutia do miesta bydliska v Q. H. na konci dediny a ani nevie, čo by tam s dcérou robil. V prípade dopravy autom je to obmedzené hlavne v zimnom období. Ďalej práva detí, C. a novonarodený E., blízka rodina, pýtajú sa na ňu stále, oni už nemajú svoje práva? Naše deti majú tiež právo sa dôstojne stretávať so J., aj J. s nimi. Dokedy sa majú takto stretávať, že všetci z Q. buď prídu na 3 hodiny do E.. C. nevie, na čom je, či bude meškať vlak, či ju uvidí, stále ju spomína, demonštruje to tak, že prisúva každý deň jeho fotku k jej. Pri stretávaní sa zažili veci, ako prebaľovanie J. na lavičkách pri P. E., darčeky v detských kútikoch, reštauračná strava, katastrofálne podmienky pre všetkých. Pri matkou povolených hlasových hovoroch im J. čo to ukazuje a oni len fiktívne odpovedajú. Nevedia, či matka nechala pozdravovať J., kolobežku našiel v dezolátnom stave, nevedia, či jej pripomína ocina, starých rodičov, v akej miere sa jej venuje. Naposledy jej dali spoločnú fotku. Tiež nevedia, či jej ju ukazuje, neodpovedá na to, ich by to určite potešilo, že má dcérka aspoň kontakt vo forme pozdravu v bežné dni. Jemu záleží na tom, aby našli nejaký koncept, ako veci posunúť ďalej. Na tomto mu záleží. On už nechce proste nič bojovať, riešiť. On má naozaj veľké proste bremená, tá operatíva, chodí do roboty, to stretávanie, poslal 100 fotografií, 20 videí, v akom vzťahu je s malou, on sa naozaj snaží, on už nechce bojovať.

4. Na pojednávaní konanom dňa 18.03.2019 boli prítomní matka, zástupca matky a otec. Kolízny opatrovník sa na pojednávaní nezúčastnil, svoju prítomnosť ospravedlnil a nežiadal o odročenie pojednávania. Súhlasil, aby súd pojednával v jeho neprítomnosti. Súd pojednával v zmysle ustanovenia § 180 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého, ak sa predvolaná osoba nedostavila, súd rozhodne, či sa pojednávanie bude konať v jeho neprítomnosti, a otvorí pojednávanie. Súd rozhodol, že bude pojednávať v neprítomnosti kolízneho opatrovníka.

5. Súd vykonal dokazovanie

- výsluchom matky, zástupcu matky a otca,
- správou K. C. G. I. U. I. zo dňa 16.5.2018,
- správou E.. D. W. zo dňa 3.8.2018,
- rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 4P/61/2017 zo dňa 10.5.2018,
- správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny E. zo dňa 19.9.2018,
- uznesením Okresného súdu Martin č. k. 9P/191/2018-26 zo dňa 1.10.2018,
- správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny E. a Q. zo dňa 12.10.2018,
- potvrdením zamestnávateľa otca o prijíme,
- fotografiami doručenými zo strany otca,
- oboznámením s CD nosičom a USB kľúčom,
- tabuľkou doručenou zo strany matky o stretávaní otca s dcérou za obdobie august - január 2019,
- potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Q. zo dňa 15.2.2019,
- podaním otca o stretnutí s maloletou zo dňa 26.2.2019,
- správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny E. zo dňa 4.3.2019.

a zistil tento skutkový stav:

6. Rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 4P/61/2017 zo dňa 10.05.2018, právoplatným a vykonateľným dňa 17.05.2018 bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný platením výživného vo výške 190 eur pričom z toho sumu 20 eur na tvorbu úspor a styk bol upravený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou dcérou J. S., F.. X.X.XXXX prvých 5 mesiacov po dni právoplatnosti tohto rozsudku každú párnú sobotu v čase od 09:00 hod. do 18:00 hod. a každú párnú nedeľu v čase od 09:00 hod. do 18:00 hod, po uplynutí

doby 5 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku každý páry vikend v kalendárnom roku a to v sobotu v čase od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod.

7. Zo správy K. C. G. I. U. I. zo dňa 16.5.2018 súd zistil, že maloletá má problémy s trávením - opakovane zhoršená konzistencia stolice. Maloletá má aj kožné problémy, na ktoré sa lieči u E.. D. W..

8. Zo správy ÚPSVaR E. zo dňa 19.09.2018 vyplýva, že matka sa dostavila dňa 14.09.2018 na úrad, kde uviedla, že pomery na jej strane sa od posledného rozhodovania súdu nezmenili. Stále býva spolu s mal. dieťaťom v obci Q.O. H. so svojimi rodičmi a sestrou a jej synom. Matka na návrhu trvá, podrobnejšie dôvody uviedla v návrhu. Otec nedodržiava právoplatné rozhodnutie súdu. Na stretnutie s maloletou nechodí v zmysle rozhodnutia súdu. Stretnutia trvajú z celkových 18 hodín počas víkendu len 4 hodiny. Dieťa nie je pripravené na také stretnutia aké bolo dohodnuté v rozsudku, čiže s prespaním u otca, s cestovaním do Q.. Pravdepodobným dôvodom je problém s financovaním cestovania z Q.. Maloletá aktuálne od októbra nastúpi do predškolského zariadenia. U dcéry k doterajším problémom pribudol aj atopický ekzém. Na základe uvedeného doporučujú upraviť styk v zmysle návrhu matky.

Zo správy zo dňa 04.03.2019 vyplýva, že mal. dieťa J. S., F.. XX.XX.XXXX pochádza z matky O.. E. R., F.. XX.XX.XXXX, bytom Q. H. XX a otca S. S., F.. XX.XX.XXXX, bytom T. P., P. X, Xkr. Q.. Rozhodnutím Okresného súdu Martin zo dňa 10.05.2018, sp. zn. 4P/61/2017, právoplatným zo na 17.05.018, Okresný súd Martin schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej sa mal. J. S. zveruje do osobnej starostlivosti matky. Taktiež súd schválil stretávanie otca s maloletou dcérou v zmysle predloženej rodičovskej dohody. Sociálny prieskum v mieste bydliska matky vykonal dňa 04.03.2019 v obci Q. H.. Bytové pomery sa od posledného šetrenia dňa 15.01.2018 nezmenili. Matka býva vo veľkom rodinnom dome, ktorý je rozdelený na tri samostatné jednotky. Matka s maloletou má k dispozícii prízemie rodinného domu, kde má maloletá samostatnú detskú izbu aj herňu. Matka býva v rodinnom dome spolu s ďalšími rodinnými príslušníkmi, so starými rodičmi R. a sestrou R. S. a jej synom H. S. (15 rokov). Nepripieva na náklady domácnosti. Matka po dovŕšení troch rokov dieťaťa vo februári 2019 už nepoberá rodičovský príspevok, v súčasnosti si aktívne hľadá zamestnanie, nie je vedená ako uchádzačka o zamestnanie na ÚPSVaR E., nakoľko nespĺnila podmienky na zaradenie do evidencie nezamestnaných. Poberá prídavky na jedno dieťa. Matke vypomáhajú po finančnej stránke rodičia a jej sestra. Matka počas šetrenia uviedla, že otec sa naposledy stretol s maloletou dňa 09.02.2019. Ďalšie stretnutia sa vo februári už neuskutočnili vzhľadom na zdravotné problémy na strane dieťaťa, o ktorých matka informovala otca. Rodičia spolu komunikujú hlavne písomne, prostredníctvom sms správ a emailov. Matka nesúhlasí s navrhovanou striedavou starostlivosťou obidvoch rodičov, vzhľadom na vek dieťaťa, vzdialenosť bydlísk rodičov, zdravotné problémy dieťaťa a ďalších dôvodov, ktoré uviedla aj počas posledného pojednávania na Okresnom súde Martin. Sociálny prieskum v mieste bydliska otca vykonal zamestnanci Oddelenia SPODaSK Q. dňa 12.02.2019 na základe žiadosti ÚPSVaR E. na prešetrovanie majetkových, sociálnych a rodinných pomerov a vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Správu z uvedeného šetrenia posielame v prílohe. Zamestnanci Oddelenia SPODaSK ÚPSVaR Q. poskytli otcovi poradenstvo ohľadom striedavej osobnej starostlivosti a aj ohľadom rozšírenia styku s maloletou vzhľadom na vek dieťaťa a vzdialenosť medzi bydliskami rodičov.

Na základe zistených skutočností konštatujú, že rodičia mal. dieťaťa majú odlišnú predstavu o starostlivosti k mal. dieťaťu. K samotným návrhom rodičov sa vyjadria po vykonaní riadneho dokazovania na Okresnom súde Martin.

9. Uznesením č.k. 9P/195/2018 - 26 zo dňa 01.10.2018 súd neodkladným opatrením upravil styk otca s maloletou každú sobotu a nedeľu v párnom kalendárnom týždni v čase od 09.00 hod. do 18.00 hod.

10. Zo správy ÚPSVaR Q. zo dňa 12.10.2018 súd zistil, že dňa 11.10.2018 sa pokúsili vykonať šetrenie v domácnosti otca dieťaťa S. S., F.. XX.XX.XXXX na adrese Q., K.. P. Č.. XX. V čase ich šetrenia sa v domácnosti nikto nezdržoval, na opakované zvonenie nikto nereagoval. V poštovej schránke ponechali oznámenie o návšteve spolu s výzvou na telefonické skontaktovanie s tunajším oddelením. Doposiaľ sa otec maloletej s nami neskontoval. Zo spisovej dokumentácie vedenej na tunajšom oddelení máme vedomosť o podmienkach v domácnosti otca dieťaťa na základe šetrenia zo dňa 10.01.2018. V domácnosti sa počas šetrenia nachádzal otec maloletej S. S., F.. XX.XX.XXXX. Byt je v osobnom vlastníctve otca maloletej, nachádza sa na prízemí bytového domu. Byt má tri izby. Obývacia izba a spálňa boli vybavené novým nábytkom, detská izba bola nezariadená, bola v nej detská postieľka bez matracu a hračky. Otec maloletej uviedol, že zariadenie detskej izby si odviezla matka maloletej, ale

do doby kedy sa bude môcť starať o dcéru v Q. izbu zariadi. Kúpeľňa a WC sú po rekonštrukcii plne vybavené. Kuchyňa je zariadená kuchynskou linkou s elektrickým sporákom, chladničkou s mrazničkou a ostatnými bežnými elektrickými spotrebičmi. Zásoba potravín bola v dostatočnom množstve. Hygiena v domácnosti bola v čase šetrenia na vysokej úrovni, umyté podlahy, poriadok v izbách, každá vec mala svoje miesto. Podľa vyjadrenia otca maloletej v minulosti riešili problém s plesňou po vymaľovaní izieb, v čase šetrenia boli steny čisté a suché. Otec maloletej uviedol, že keďže je J. ešte malá má záujem ju navštevovať v mieste jej terajšieho bydliska a zaoberať si dočasné bývanie v jej blízkosti. Starostlivosť cez víkendy v Q., bude podľa jeho názoru vhodná najskôr až keď maloletá dovŕši dva a pol roka. S. S. ďalej uviedol, že maloletej založil vlastný bankový účet, na ktorý jej pravidelne sporí v sume 40 eur mesačne.

Zo správy ÚPSVaR Q. zo dňa 15.02.2019 vyplýva, že rodina obýva 4-izbový rodinný dom s kuchyňou a príslušenstvom, ktorý je v osobnom vlastníctve manželky otca. V spoločnej domácnosti okrem otca maloletej a jeho manželky, ktorá je t.č. na materskej dovolenke, ich spoločné dieťa maloletý E. S. S., F. XX.XX.XXXX a syn otcovej manželky C. E., F. XX.XX.XXXX. Otec maloletej je vo firme Q. T., J..S..Z... V čase šetrenie bola hygiena celej domácnosti na vysokej úrovni a zásoby potravín boli v dostatočnom množstve. Maloletá má v domácnosti otca detskú izbu spoločnú so synom otcovej manželky. Izba je kompletne zariadená, maloletá v nej má vlastné lôžko, dostatok úložného priestoru, hračiek. Maloletá má v domácnosti otca dostatok priestoru na hru a oddych. Manželka otca uviedla, že maloletá bola v domácnosti v sobotu 09.02.2019. Stretnutie prebehlo bez problémov, maloletá bola spokojná. Otec má záujem sa s maloletou stretávať, spolu s terajšou manželkou si želajú, aby bola súčasťou ich rodiny, aby spoznala aj svojho mladšieho brata ako aj syna otcovej manželky. Šetrením pomerov v domácnosti neboli zistené žiadne nedostatky. Otec sa na úrad dostavil dňa 15.02.2019. Informoval sa o vhodnosť/nehodnosť striedavej osobnej starostlivosti. Otec uviedol, že na svojom návrhu, v ktorom žiada striedavú osobnú starostlivosť trvá, nakoľko t.č. máva maloletú len jeden deň každý páry víkend za ten čas sa ťažko buduje vzťah s maloletou, ktorú ľúbi a chce s ňou tráviť viac času. Maloletá je v jeho domácnosti spokojná, minulú sobotu 09.02.2019 prebehlo stretnutie s maloletou bez problémov. Maloletú však musel večer odovzdať matke v zmysle vydaného neodkladného opatrenia OS v Martine. Otec maloletej ďalej uviedol, že matka maloletej žiada, aby sa styk realizoval v E.. Otec však namieta, že v tom prípade s ňou musí chodiť po detských kútikoch, po námestí, čo nepovažuje za vhodné pre maloletú. Naopak by bol rád, keby si maloletú mohol brávať aj na celý víkend s prespaním. Podľa jeho vyjadrenia, maloletá sa na neho teší a rozumie si aj s jeho terajšou manželkou. Otcovi bolo poskytnuté poradenstvo ohľadom striedavej osobnej starostlivosti a aj ohľadom rozšírenia styku s maloletou vzhľadom na vek dieťaťa a vzdialenosť medzi bydliskami rodičov.

11. Otec pracuje o zamestnávateľ spoločnosti Q. T., J..S..Z., so sídlom T., K.. J. Č.. XX, kde jeho čistý priemerný mesačný príjem za obdobie od 10/2017 do 09/2018 bol vo výške 753,59 eur. Z pripojených fotografií a videí otca pre súd vyplýva, že otec sa o maloletú vie postarať, vie jej vytvoriť program a má vzťah aj s ostatnými rodinnými príslušníkmi otcovej rodiny.

Dňa 01.03.2019 otec doručil súdu jeho vyjadrenie k stretávaniu sa s maloletou počas mesiaca 02/2019. Stretnutie s dcérou páry víkend sobota 9.2.2019 - prebehlo, nedeľa 10.2.2019 - neprebehlo, fotografie zo stretnutia sa s dcérou podľa rozsudku 4P/61/2017 v páry víkend dňa 9.2.2019. Pri stretnutí im dcérka išla bez plienky na toaletu. Bola bez hnačky. Pri príprave na odovzdanie matke sa ho dcérka pýtala, že ona by sa ešte chcela hrať s manželkiným synom C. a jej novonarodeným bračekom E.. Pýtala sa ho : „ a môžem sem ešte prísť ocinko?“ Pri odovzdaní matke sa dcérka rozplakala, silno ho objala. Trojročnému dieťaťu ťažko vysvetliť, prečo sa tak skoro musí vracieť k matke, keď je jej s nimi dobre. Preto je teraz najvhodnejšia doba na začatie striedavej starostlivosti. Matke odovzdal J. darčeky od nich, babky a dedka S. + oblečenie a od jeho sestry. Zabudli pri tom na mikinu na zips. Matka mu večer písala, nech ju pošle poštou, pretože má problémy jej obliekať pulóvre bez zipsu. Posiela poštou. Dňa 10.2.2019 sa stretnutie podľa rozsudku 4P/61/2017 nemohlo realizovať, matka písala, že má program s dcérou a to divadielko, na ktoré majú kúpené lístky dopredu. Samozrejme, akceptoval to. Chcel zavolať večer, ako bolo na predstavení, lebo to dcérke sľúbil, že sa opýta telefonicky. Matka si vypla telefón. Matky sa ešte pýtal, dokedy majú divadielko a či môže s dcérou tráviť čas ešte poobede. Neodpovedala. Pýtal prípadnú náhradu na víkend 16.2. alebo 17.2. 2019. Najprv napísala matka že môže, potom zamietla. Napísala, že môže víkend 23.2. a 24.2.2019. Dňa 17.2.2019 poobede matka povolila hlasový hovor so J., dcérka spomínala na ich spoločný deň 9.2.2019, tešila sa na ďalšie stretnutie, hovorila, že E. plakal. Stretnutie s dcérou páry víkend sobota 23.2.2019 - neprebehlo, nedeľa 24.2.2019 - neprebehlo, celá rodina si zabezpečili pobyt na dni 22.2. až 26.2.2019 a to 10 minút od bydliska dcéry v E., aby plnili rozsudok a využívali povolené dni na styk v piatok večer 22.2.2019 matka oznamuje, že dcérka má

zvýšenú teplotu, ale že bola ešte v ten deň na maškarnom plese a ak sa jej stav nezlepší, nikam dcérka nepôjde. U lekárky boli v pondelok 25.2.2019 matke písal, že má všetko zabezpečené, že cesta tam, kde majú pobyt je veľmi blízko a že sa vedia postarať aj o dieťa so zvýšenou teplotou pýtali sa matky, či ju môžu aspoň vidieť, keď už sú celá rodina tam - neodpovedala boli za dcérkou v sobotu ráno 23.2.2019, doniesli jej banány a liečivý čaj, zvonili, matka neotvárala, v pondelok matka píše, že dcérka má zapálené hrdlo. Ponúkla mu návštevu dcérky poobede od 13:30 na dve hodiny, keď dcérka má poobedný spánok od 14:00 do 17:00. Kvantitatívne vyjadrenie rozsahu styku s dcérkou za tieto posledné dva víkendy s ohľadom na objektívne príčiny a povahu nestretnutia, korešponduje mnohokrát s matkinou tabuľkou, ktorú uvádza. Na pojednávaní konanom dňa 04.02.2019 sa dostatočne vyjadril ku konceptu stretnutí iba celých dní a jeho obtiažnosť dodržiavania na vzdialenosti Q. - E. a aj v súvislosti s častým nedobрым zdravotným stavom dcérky.

12. Z prehľadu stretávania otca s maloletou za obdobie od 08/2018 - 01/2019 vyplýva, že otec sa s maloletou nestretol v mesiaci august 2018 vôbec - dni 11.08. a 12.08. matka nemohla, dni 18.08. a 19.08. bola maloletá chorá a dni 25.08. a 26.08. neprišiel, v mesiaci september 2018 prišiel otec len 26.09. - 09.20 do 12.20 gastrovyšetrenie, náhrada za 22.-23.09., v mesiaci október 2018 - dni 06.-07. bola maloletá chorá rovnako aj 20.-21., prišiel dňa 13.10., náhradný termín 27.-28. bol otec chorý, v mesiaci november 2018 prišiel otec len 25.11. od 09.35 - 13.30 hod., v mesiaci december neprišiel vôbec, dni 29.-30. bola maloletá chorá, v mesiaci január 2019 neprišiel vôbec.

13. Otec na pojednávaní konanom dňa 18.03.2019 uviedol, že by v úvode požiadal o zrušenie neodkladného opatrenia. On na to reagoval už v septembri, aj svoj návrh aj svoje vyjadrenie o tých objektívnych príčinách posielal už v septembri, pojednávalo sa vo februári. Neodvolával sa, pretože by sa vec sama procesne predlžovala, teda jeho návrh zo septembra 2018 sa pojednával vo februári. Počas toho už bola manželka tehotná a musel sa tiež starať doma. Nie je dôvod na stretávanie v nutnom rozsahu práve naopak, aby si so J. vytvárali vzťah. Teraz dôvody, prečo striedavú starostlivosť žiada. Je milujúci otec, má a mal vždy záujem, chodí za dcérkou od júla 2017, platí výživné. Obaja rodičia majú rovnaké práva. Obaja rodičia majú právo rovnocenne a rovnoprávne sa podieľať na starostlivosti a obaja majú právo byť milujúcimi rodičmi a nemôže byť jeden rodič vyradený z výchovného procesu. Má vytvorené podmienky pre striedavú starostlivosť. Prostredie, v ktorom by J. bola je úplná rodina, vzor otca, súrodenec E. S., manželkin syn C.. S manželkou a jej synom chodia za J. do E. už presne rok. Majú ideálne prostredie, rodinný dom, blízko je škôlka v prípade potreby, dvor, J. sa teší na trampolínu, majú proste to, čo ostatné deti v rodine. Podieľať sa na starostlivosti, možno dobehnúť zameškané obdobie, podieľal by sa aj na zdravotnom zabezpečení formou teda, že J. má tie chronické záležitosti, tak by tiež mal záujem o nejakých špecialistov. V striedavke budú ďalej zakomponované aj stretnutia so starými rodičmi a krstnými rodičmi a ich dcérkou U., ktorí zatiaľ ešte nežiadali o stretávanie. Bolo by takouto formou zaručené plnohodnotné, nerušené a dôstojné stretávanie, na druhej strane otvorí možnosti druhého rodiča, ktorý má dieťa v starostlivosti, na sebarealizáciu. Druhý rodič dostane možnosť sa starať nielen o výlety, ale aj o iné povinnosti. Je ideálny čas, dieťa ešte nemá väzby v škôlke, nedá sa to ešte v takomto veku ani nazvať. Nie je školopovinné. Má zázemie u druhého rodiča a J. má u nich pocit, že je doma a že je milovaná. Na posledných stretnutiach od pojednávania od februára zažili také veci ako napr. došli do detského kútika, J. hneď pripravila ďalšie stoličky pre D., E. I. C. v detskom kútiku. Keď ju mali doma, chodila im na wc, manželka jej povedala, že nech už tie plienky nechá E. a že keď pôjdu s maminkou do obchodu, že nech už ich nekupujú, J. sa smiala, chodila na wc. Ako odchádzali, povedal jej, že urobia rožtek, že idú za maminkou, opýtala sa ma „a môže ešte niekedy prísť ocinko“ alebo napr. že „a kam ideme“, ľahla si do postele pod C. a povedala, že „jej, tu sa dobre spí“. Stále mu povie, že sa teší na výlet, ideme za D. a C.. Jeho návrh by teda bol, dva týždne u otca a dva týždne u matky. On by si po dcérku prišiel a matka by si ju vyzdvihla. Z jeho strany zaručuje a garantuje dobrú komunikáciu s matkou a prípadné dohody na programe a navrhuje aj vyskúšať špeciálnu zdravotnú starostlivosť u neho.

14. Zástupkyňa matky na pojednávaní konanom dňa 18.03.2019 uviedla, že si myslí, že otec vôbec nepochopil, o čo sa tu jedná. Celý čas si hovorí len svoje. Verí tomu, že to dieťa je v prítomnosti otca šťastné, ale toto pojednávanie má smerovať k tomu, že otec mal využívať priestor, aby to dieťa bolo dlhšiu dobu s ním a postupne prechádzalo na to, že jednoducho aj v jeho prítomnosti najprv tu v E. dokáže prespať, čo sľuboval, keď si takto dávali program, aj keď to bude v hoteli a potom to dieťa dokáže ísť aj na dlhšiu cestu. Nepochybuje o tom, že to dieťa je nadšené, ale chce povedať jednu vec a to otcovi povedal aj sudca, to dieťa vy budete rešpektovať. To nie je len právo sa stretávať, ale aj povinnosť, môže

byť veľmi rýchlo frustrované z toho, že si nebudete plniť svoje záväzky a môže to mať celé úplne iný dosah. Otec vôbec nepochopil, o čom pojednávajú. Vôbec.

15. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákona o rodine“), ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

16. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

17. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

18. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

19. Podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom., v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len "kolízny opatrovník").

20. Podľa § 52 zákona č. 161/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej len „CMP“), žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak..

21. Súd pri svojom rozhodovaní skúmal, či došlo k zmene pomerov takým spôsobom, aby došlo k zmene rozhodnutia u úprave styku otca s maloletým dieťaťom. Rozsudkom č.k. 4P/61/2017 zo dňa 10.05.2018, právoplatným a vykonateľným dňa 17.05.2018 bolo určené adaptačné obdobie styku otca s maloletou, a to z toho dôvodu, že otec sa s maloletou stretával pomerne málo, dlho sa nevideli a bolo potrebné, aby po určitú dobu pravidelne s maloletou trávil čas. Táto by si na jeho prítomnosť zvykla, pokúsila by sa v rámci stretnutí s otcom aj poobede spať (čo otec prisľúbil), a teda by boli vytvorené vhodné predpoklady na to, aby maloletá trávila aj celý víkend u otca s prespaním zo soboty na nedeľu.

22. Od právoplatnosti rozsudku do podania návrhu matky otec využil možnosť stretnúť sa s maloletou len zlomkovo (matka vyjadrila tento pomer v 1/7-ine). Rovnako v období od 08/2018 do 01/2019 otec využíval možnosti na stretnutie s maloletou len veľmi malom rozsahu. Je potrebné objektívne uviesť, že to bolo niekedy spôsobené aj dôvodmi na strane matky alebo chorobou maloletej, avšak pokiaľ by všetky ostatné termíny otec využil, bola by nerealizácia styku v zanedbateľnom rozsahu.

23. Súd teda jednoznačne na základe uvedeného konštatuje, že adaptačné obdobie na vytvorenie si dostatočne silnej citovej väzby medzi otcom a maloletou nespĺnilo svoj účel, keďže otec využíval svoju možnosť na stretnutie s maloletou len vo veľmi malom rozsahu. Argumentácia otca o vzdialenosti, finančnej náročnosti, prípadne o tom, že môže chodiť len do kútikov alebo prechádzať sa po námestí v danom prípade neobstojí, keďže tieto otázky tu boli nastolené už v čase posledného rozhodovania o úprave styku. Aj matka uzavrela rodičovskú dohodu s prisľubom, že otec za maloletou chodiť bude a nie naopak. Na základe uvedeného teda súd rozhodol opätovne o stanovení adaptačného obdobia na vytvorenie si potrebných väzieb medzi otcom a maloletou a následne bude môcť byť realizovaný styk aj v širšom rozsahu.

24. Súd v zmysle záverov, ktoré prijal pri posudzovaní styku otca s maloletou návrh otca na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti zamietol, keďže je potrebné najskôr väzby otca s maloletou a jeho rodinou postupne doviesť na určitú požadovanú úroveň, a potom nastoliť otázku prípadne rozšírenia

styku, resp. striedavej osobnej starostlivosti. V súčasnej dobe by zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti nebolo v záujme maloletého dieťaťa.

25. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Martin.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 a 2 CSP), t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, uvedenie spisovej značky tohto konania, uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasledujúcich CMP.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).